UNIVERSITETET I BERGEN
Det juridiske fakultet

Universitetsdirektørens kontor

Referanse
2011/399-INTØ

Dato
01.03.2011

Høringssvar fra Det juridiske fakultet - utkast til handlingsplan for UiBs internasjonale virksomhet 2011-2013

Vi viser til universitetsdirektørens brev av 13.1.2011 der fakultetene m.fl. inviteres til å uttale sg om utkastet til handlingsplan.

Generelt

Det juridiske fakultet vil berømme arbeidsgruppen for å ha utarbeidet en ambisiøs handlingsplan som inneholder mange gode og positive tiltak. Vi har merket oss flere forslag til sentrale tiltak som vil kunne bidra positivt til den internasjonale virksomheten på fakultetet.

Videre angis det at dette er et retningsgivende dokument som må tilpasses lokale forhold. Det er helt klart at de ulike fakultet og institutt har ulike utfordringer når det kommer til internasjonalisering, og Det juridiske fakultet er svært glad for at arbeidsgruppen har tatt innover seg dette. Vi er også glad for at det er satt et stort handlingsrom i forhold til hvilke av de nasjonale geografiske prioriteringene UiB og de ulike fagområdene skal orientere seg mot. Av de geografiske områdene som det legges vekt på å styrke forbindelsene til, vil særlig USA, Canada, Kina og Russland være interessante områder for Det juridiske fakultet.

Det juridiske fakultet etterlyser en klarere spesifikasjon av *målene* for den internasjonale virksomheten. Kun i lys av klart definerte mål er det mulig å vurdere tiltakene som foreslås. Videre savner vi et klarere skille mellom hva som er mål og hva som er tiltak - i den form handlingsplanen foreligger nå, finner vi det noe vanskelig å identifisere hvilke tiltak som skal bidra til hvilke mål, og dessuten akkurat hvilke mål det er en skal oppnå.

Som nevnt er det en ambisiøs handlingsplan med en lang rekke tiltak som planlegges gjennomført innenfor en relativt kort tidsperiode. Det juridiske fakultet frykter at handlingsplanen er vel ambisiøs med hensyn til tidsplanen og savner en oversikt over hvordan en ønsker å prioritere mellom de ulike tiltakene dersom det skulle bli behov for det. Videre kunne vi ønske at det i tilknytning til handlingsplanen var kort gjort rede for hvor kostnads- og ressurskrevende de ulike tiltakene vil være. Noen av de foreslåtte tiltakene vil

Det juridiske fakultet
Telefon 55589500
Telefaks 55589510
post@jurfa.uib.no

Postadresse
Postboks 7806
5020 Bergen

Besøksadresse
Dragefjellet, M.
Lagabøtespl. 1
Bergen

Saksbehandler
Ingrid Elisabeth Tøsdal
55589658

la seg gjennomføre med relativt lav arbeidsinnsats og små økonomiske ressurser, mens andre tiltak forutsetter høy arbeidsinnsats og store økonomiske ressurser. Dette bør ha betydning for hvordan en prioriterer mellom de ulike tiltakene dersom det skulle bli behov for prioritering. Slik strategiplanen foreligger per nå, gir heller ikke denne svar på hvordan en eventuelt skal prioritere mellom ulike gode tiltak.

Kapittel I Internasjonal forskning og utdanning som daglig praksis

I kapittel en foreslås en styrking av det administrative støtteapparatet for å bidra til ytterligere å profesjonalisere arbeidet med å søke om forskningsfinansiering i internasjonale prosjekter. Det juridiske fakultet er i aller høyeste grad enig i at det er behov for en slik styrking og vil spille inn at dersom det blir behov for å prioritere mellom de ulike tiltakene, så er dette et tiltak som bør komme høyt opp på prioriteringslisten. Fakultetet vil likevel påpeke at dette bør ses i sammenheng med den planlagte totalgjennomgangen/utredningen av Forskningsadministrativ avdeling. Det er behov for en rolleavklaring mellom sentralnivå og fakultetsnivå, og det er behov for enda bedre samhandling mellom de to nivåene. Det er behov for at det skapes varige relasjoner mellom Forskningsadministrativ avdeling (FA) og hvert fakultet, slik at FA får bedre forståelse for de ulike fagområdenes behov og særpreg.

Videre foreslås en sentralt finansiert ordning med toerstillinger og gjesteforskere. Innledningsvis lurer fakultetet på hva som er hensikten med å opprette en slik ordning *sentralt* på universitetet istedenfor å for eksempel øremerke professor II/gjesteforskermidler til fakultetene? Dersom det opprettes en sentral ordning, vil fakultetet bemerke at det vil være viktig med klare kvalitetskriterier samt tydelige retningslinjer for hvordan det skal vurderes hvilke fakultet som skal tilgodeses med sentralt finansierte professor II- eller gjesteforskerstillinger. For at fagmiljøet skal få størst mulig utbytte av en professor II eller gjesteforsker er det avgjørende at grunnivå må ha innflytelse hvem som ansettes. I denne sammenheng er det også behov for å definere hva en professor II-stilling innebærer. Disse har tradisjonelt vært brukt som rene undervisningstillinger – kan de også brukes som rene forskningsstillinger, eller en kombinert forsknings-/undervisningsstilling? Videre lurer fakultetet på om, eller hvordan, denne sentralt finansierte ordningen vil skille seg fra potten med midler en tidligere kunne søke støtte fra for kortere eller lengre gjesteforskeropphold. Under dette punktet vil fakultetet samtidig etterlyse den bebudete evalueringen av nevnte gjesteforskerpott. En evaluering av alle sider ved den tidligere gjesteforskerpotten burde være grunnlag for avgjørelser om en fremtidig sentralt finansiert ordning som foreslått.

Under punkt fire i kapittel en bes fakultet og institutt om å avsette en større andel av sine midler til aktiviteter som fremmer internasjonalt forskningssamarbeid og publisering. Det juridiske fakultet er helt enig i at dette er viktig, men vil påpeke at dette igjen vil avhenge av fakultetenes rammebevilgning og budsjettsituasjon.

I nest siste punkt i kapittel en foreslås det en evaluering av forskerskolen med mål om å utvikle en økonomisk bærekraftig modell for Bergen Summer Research School (BSRS). Det juridiske fakultet vil berømme arbeidet som gjøres ved BSRS. BSRS er i seg selv et svært positivt tiltak, administrasjonen av sommerskolen er forbilledlig, og dokumentasjonen på hva som gjøres eller har blitt gjort er meget god. Fakultetet er likevel helt enig i at det er *svært viktig* at det gjøres en kartlegging av de økonomiske sidene ved sommerskolen. Det er behov for å avklare en rekke sider ved det økonomiske når de ulike fakultet er inne og bidrar i sommerskolen. For Det juridiske fakultet synes det som tilfeldig hvem som faktisk bærer regningen for sommerskolen, og det er behov for en ansvarsavklaring.

Kapittel II Faglig foranket, administrativt støttet og kvalitetssikret internasjonal mobilitet

Under kapittel to vil fakultetet kommentere forslaget om å opprette studentstipend innenfor spesielle programmer. Slik vi ser det vil relativt små ressurser kunne gi stort utbytte. En kan få mange studentstipend for relativt små summer. Samtidig er vi ikke sikker på om dette er riktig bruk av knappe ressurser, dersom det blir behov for å prioritere mellom tiltakene. Som nevnt innledningsvis savner vi noe mer informasjon om hva en ser for seg at de ulike tiltakene vil kreve av ressurser. I vurderingen av opprettelse er det viktig at det blir gjort en grundig kartlegging av hvilke andre stipend- eller finansieringsordninger som finnes, og det er også viktig at det forut for en eventuell opprettelse utarbeides tydelige mål for stipendet og klare kriterier for hvem som skal stipendieres.

Videre, til samme punkt, savner fakultetet en spesifisering av ”30% økning i studentutvekslingen i forhold til 2010-nivå.” Måltallet som oppgis her bør defineres nærmere. Hvordan skal ansvaret for å oppnå 30% økning fordeles på de ulike fakultet/institutt? Skal det være en flat fordeling av ansvar, eller differensiert ut fra de ulike fakultet/institutts nåsituasjon og vekstpotensial? Ser en for seg en 30% økning både for innreisende og for utreisende, eller bare en 30% økning generelt? Den samme kommentaren gjelder også for måltallet i første strekpunkt i kapittel en.

Til femte strekpunkt i kapittel to vil fakultetet kommentere at det er svært positiv at det er planer om en rekrutteringsplan for internasjonale studenter som ser forskning og utdanning i sammenheng. Videre til neste punkt er Det juridiske fakultet enig i at internasjonal utveksling også for teknisk og administrativt personale er svært viktig og verdifullt, og det er positivt at dette området trekkes frem i handlingsplanen.

Sjette strekpunkt sier ”(..) bør alle ph.d.-studenter ha et utenlandsopphold av en viss varighet i stipendperioden”. Det juridiske fakultet er helt enig i at dette er viktig. Vi ser likevel at det ofte er en stor utfordring å legge til rette for utenlandsopphold da det mangler et tilfredstillende rammeverk/program for utveksling på ph.d.-nivå. Erasmusprogrammet åpner for ph.d.-utveksling, men erasmusavtalene som finnes inkluderer likevel i liten grad dette. Ved Det juridiske fakultet har vi en utfordring i at Forskerskolen ved fakultetet pr i dag i liten grad er tilrettelagt for å uten videre kunne motta utenlandske ph.d.-kandidater som ønsker å komme på utvekslingsopphold ved UiB. Dette vil vi jobbe med for på sikt å kunne inngå mer systematiske avtaler om ph.d.-utveksling. Et tettere samarbeid gjennom etablerte avtaler med bestemte institusjoner vil forhåpentligvis også kunne bidra til en kvalitetssikring av de ph.d.-studentene som kommer til UiB for å gjennomføre et utenlandsopphold. Når det gjelder mottak av utenlandske ph.d.-studenter mener fakultetet at det er viktigere å fokusere på kvalitet enn på kvantitet.

Til strekpunkt nummer åtte, ni og ti som dreier seg om mottak av internasjonale ansatte vil fakultetet hevde at behovet for å forbedre dette er *akutt.* Dersom det blir nødvendig å prioritere mellom tiltakene som foreslås i handlingsplanen er dette ett av tiltakene Det juridiske fakultet ønsker at skal prioriteres høyt. På dette området er det behov for en kraftig oppbemanning sentralt ved UiB, og det er videre behov for en rolleavklaring mellom UiB sentralt og fakultetene. Det må være helt klart hvem som har ansvar for hva, og dette må kommuniseres tydelig slik at vi unngår at internasjonale nyansatte eller gjesteforskere blir sendt frem og tilbake i systemet. Det er også behov for en forventningsavklaring før

internasjonale ansatte eller gjesteforskere ankommer. Det må på forhånd kommuniseres tydelig hvilken service som ytes og hva de kan forvente av hjelp og støtte når de kommer hit.

Kapittelets nest siste strekpunkt gjelder mentorordning som skal sikre et faglig kontaktpunkt for innreisende studenter. Det går ikke frem av handlingsplanen hvordan en ser for seg at dette skal organiseres, og i og med at ansvaret er lagt til instituttene går vi ut fra at det vil være opp til det enkelte fakultet/institutt hvordan en slik ordning skal organiseres. I forarbeidene til utkastet til handlingsplan har det vært snakk om at dette faglige kontaktpunktet (mentoren) skal være en vitenskapelig ansatt. Det juridiske fakultet vil derfor kommentere at med den mangelen på fast vitenskapelig ansatte som fakultetet har i dag, vil det være vanskelig å bruke disse som mentorer for internasjonale studenter. Vi er likevel ikke uenig i at det er behov for å bedre integrasjonen av internasjonale studenter i fagmiljøene. Vi er selv enig i, og klar over, at det er behov for forbedring av integreringen av internasjonale studenter også ved Det juridiske fakultet. Vi vil se på hvordan dette kan løses, selv om det ikke nødvendigvis blir i form av en mentor-ordning.

Kapittel III Heving av språkkompetanse

Innledningsvis står det at ”UiB ønsker å legge til rette for at ansatte og studenter som reiser til land hvor engelsk ikke er hovedspråk, får en innføring i stedets språk”. Dette er et positivt tiltak, men vi savner mer informasjon om hvordan en ser for seg å gjøre dette, og dessuten hva det vil koste. Fjerde strekpunkt slår fast at UiB har som mål at det utvikles språkkurs i aktuelle språk (…). Det juridiske fakultet vil peke på at å opprette og drive egne språkkurs vil kreve store ressurser. Det å ”legge til rette for (…) en innføring i stedets språk”, som det står innledningsvis, kan også løses på mindre ressurskrevende vis, blant annet ved å inngå et samarbeid med aktører som allerede tilbyr innføringskurs i språk. For eksempel slik at ansatte og studenter får rabatt på kursavgift osv. Når det gjelder språkkurs for studenter vil vi videre peke på at det nok også ligger et uutnyttet potensial i ordningen med å gi økt erasmusstipend til studenter som har hatt utgifter til språkkurs. ”Å legge til rette for (…) en innføring i stedets språk” kan for studentenes del rett og slett være å gjøre støttemuligheten som ligger i erasmusprogrammet mer kjent. Det juridiske fakultet er positiv til at det legges til rette for at ansatte og studenter skal få en innføring i stedets språk når dette ikke er engelsk, og språkkurs vil trolig bli et populært tilbud til potensielle utreisende studenter. Fakultetet frykter likevel at dette kan bli et svært kostnads- og ressurskrevende tiltak. Til sist vil fakultetet bemerke at hvis en først finner at det er mulig å opprette et eget kurstilbud for utreisende studenter, så slutter fakultetet seg til den foreslåtte prioriteringen av tysk språk i inneværende periode. Fakultetet legger likevel til grunn at en ser for seg en mer langsiktig satsing på tyske enn bare i *inneværende* handlingsplanperiode. Det vil ikke være hensiktsmessig å satse på et nytt språkområde i hver periode. Selv om en i neste handlingsplanperiode eventuelt ønsker å opprette tilbud i et annet språk, bør satsingen på tysk språk gjelde for en lengre periode enn kun én handlingsplanperiode.

Til det som står om opplæring i norsk til internasjonale ansatte, vil fakultetet bemerke at det er behov for norskkurs på høyere nivå enn det som er tilgjengelig for ansatte i dag. Våre internasjonale ansatte har meldt tilbake at dagens tilbud om norskopplæring ikke er tilstrekkelig for å kunne undervise og drive velintegrert vitenskapelig arbeid. Vi er derfor glad for at UiB vil vurdere om dagens opplæring i norsk er tilstrekkelig for dette formål.

Til andre strekpunkt i kapittelet, som gjelder å legge til rette for en god tjeneste for språkvask og annen språkstøtte som dekker alle fagområder, vil fakultetet spille inn at slik vi ser det, vil det være mer hensiktsmessig å kanalisere ressurser direkte til fagmiljøene, fremfor å legge dette ansvaret til POA. Det vil ikke være tilstrekkelig med generelle ”språkvaskere” eller

oversettere. Det er behov for oversettere som har spesialkompetanse innenfor det fagområdet oversettelsen skal skje. Etter fakultetets syn vil grunnivå ha bedre forutsetninger enn POA til å finne frem til oversettere som kan levere oversettelser av høy kvalitet innenfor det enkelte fagområde.

Kapittel IV Tydelig profilering og bedre informasjonsflyt

Innledningsvis står det at ”[det er] viktig at UiB har et bevisst forholdt til bruk av internasjonale rankinger i profileringsøyemed”. Fakultetet vil påpeke at dette også bør innebære et ”bevisst forhold” til hva de ulike internasjonale rankingene ut fra sine forskjellige parametre og vektlegginger forteller om kvaliteten på forskningen og utdanningen ved UiB. Etter vårt syn er rankinger et begrenset og noe tilfeldig mål på kvaliteten på ulike institusjoner, og bruken av disse i profileringsøyemed bør derfor ikke overdrives. På den annen side bør vi ikke undervurdere den markedsføringseffekt som ligger i positive rangeringer.

Til kapittel fires første strekpunkt vil fakultetet peke på at det også vil være nødvendig med en faglig spissing av profileringsmaterialet, i lys av de faglige satsingsområder som blir bestemt når UiBs strategiplan vedtas.

Det juridiske fakultet vil videre peke på at det ikke bare er i forbindelse med websider en bør ha fokus på at informasjon skal gjøres tilgjengelig både på engelsk og norsk. Også i all intern kommunikasjon (høringsrunder, e-poster med praktiske beskjeder osv) bør en være bevisst på om det er internasjonale ansatte (som ikke har vært her lenge nok til å lære seg norsk ennå) i målgruppen.

Konklusjon

Utkastet til handlingsplan for UiBs internasjonale virksomhet inneholder en lang rekke spennende tiltak. Det er likevel slik at mange av tiltakene utløser et stort finansieringsbehov, og gjennomføringsevnen vil avhenge av budsjettsituasjonen både ved UiB generelt og ved de enkelte fakultet/institutt. Før utkastet legges frem for styret kunne Det juridiske fakultet ønske at det blir inkludert en kort utredning av hva de ulike tiltakene vil kreve av ressurser, og hvordan en ser for seg å eventuelt prioritere mellom tiltakene i lys av strategiplanen.

Vennlig hilsen

Asbjørn Strandbakken
dekan

Eivind Buanes
fakultetsdirektør